Vlaanderen
is erfgoed

Onderzoeksrapport

Roeselare Rennevoordestraat 24A

Eindverslag van een toevalsvondst

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

COLOFON

TITEL
Roeselare Rennevoordestraat 24A
Eindverslag van een toevalsvondst

REEKS
Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed nr. 360

AUTEUR
Philip Van Peer

JAAR VAN UITGAVE
2025

Een uitgave van agentschap Onroerend Erfgoed, Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Omgeving
Published by the Flanders Heritage Agency, Scientific Institution of the Flemish Government, policy area Environment

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Peter De Wilde

OMSLAGILLUSTRATIE
Zicht op de groeve.
Copyright KU Leuven, foto: Philip Van Peer

agentschap Onroerend Erfgoed
Koning Albert II-laan 15 bus 236
1210 Brussel
T +32 2 553 16 50
info@onroerenderfgoed.be
www.onroerenderfgoed.be

Dit werk is beschikbaar onder de Modellicentie Gratis Hergebruik v1.0.
This work is licensed under the Free Open Data Licence v.1.0.

Dit werk is beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal-licentie. Bezoek http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/ om een kopie te zien van de licentie.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

https://doi.org/10.55465/FJGB3857
ISSN 1371-4678
D/2025/3241/188

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

ROESELARE

RENNEVOORDESTRAAT 24A

Eindverslag van een toevalsvondst

PHILIP VAN PEER

Vlaanderen
is erfgoed

INHOUD

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PROJECT 5
2 INLEIDING 6
3 BESCHRIJVING VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK 9
3.1 DE ONDERZOEKSOPDRACHT 9
3.1.1 ALGEMENE BEPALINGEN 9
3.1.2 DE VRAAGSTELLING MET BETREKKING TOT HET ONDERZOCHTE GEBIED 9
3.2 WERKWIJZE 10
4 BESCHRIJVING VAN DE RESULTATEN 12
4.1 BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOCHTE GEBIED 12
4.2 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS 12
4.3 VOORLOPIGE BESCHRIJVING VAN DE SITE 12
4.3.1 DE PROFIELSTUDIE 12
4.3.2 DE BORINGEN 13
4.4 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE 16
5 SAMENVATTING 17
6 BEWARING EN DEPONERING ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE 17
7 BIBLIOGRAFIE 17

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PROJECT

Waarderend Booronderzoek
Roeselare Rennevoordestraat 24A (2023D249)

Projectcode	2023D249
Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog	Agentschap Onroerend Erfgoed (OE) OE/ERK/Archeoloog/2015/00001
Veldwerkleider	Philip Van Peer (KU Leuven)
Projectverantwoordelijke OE	Marijn Van Gils
Locatiegegevens van het onderzochte gebied	
	Provincie West-Vlaanderen
Gemeente	Roeselare
Deelgemeente	Rumbeke
Adres	Rennevoordestraat 24A
Bounding box in Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	ZW: x: 64261, y: 175873 NO: x: 64508 y: 176032
Kadastrale informatie	Roeselare, 7e Afdeling, Rumbeke, 1e Afdeling, Sectie C, Percelen: 1832, 1833, 1834, 1835, 1836A, 1858A, 1859D. Ledegem, 2e Afdeling, Rollegem-Kapelle, Sectie A, Percelen: 306, 307A, 309, 311.
Toelating opgraving wetenschappelijke vraagstelling	ID 640
Toevalsvondst	
Datum vondst	24/04/2023
Datum melding	26/04/2023 (ID: 979)
Dossiernummer	42989
Begin- en einddatum veldwerk	01/05/2023 – 05/05/2023
Oppervlakte van het onderzoeksgebied	11063 m²
Beheer en plaats van de opgravingsdocumentatie	Centrum voor Landschapsarcheologie, KU Leuven Geo-Instituut Celestijnenlaan 200e - bus 2409 3001 Leuven

Veldwerkleider	Philip Van Peer (KU Leuven)
Boringen	BP²
Boormeester	Alex Riders
Kaarten en plannen	Philip Van Peer (KU Leuven) Johan Van Laecke (OE)
Rapportage	Philip Van Peer (KU Leuven) Marijn Van Gils (OE)

2 INLEIDING

In de huidige groeveontginning van steenbakkerij Dumoulin Bricks verzamelde een groep vrijetijdspaleontologen al geruime tijd dierlijk bot van pleistocene ouderdom met toelating van de eigenaar. Wanneer ze echter ook lithische artefacten aantroffen, brachten ze Philip Van Peer hiervan op de hoogte. De lithische artefacten zijn van middenpaleolithische ouderdom. Ze zijn tevens zeer vers, wat bewaring in een primaire in-situ context waarschijnlijk maakt. Bovendien vertoont een deel van het dierlijk bot snijsporen en/of menselijke aanpassingen. Er lijkt dus een uitzonderlijk goed bewaarde middenpaleolithische site aanwezig.

Philip Van Peer meldde dit per email aan het agentschap Onroerend Erfgoed (OE). Gezien de locatie in een actieve kleiwinning was een opgraving van de vondstenzone niet meer mogelijk . Er kon enkel nog een profielwand onderzocht worden nabij de locatie van de vondsten, namelijk in de zuidelijke wand van de groeve.

De percelen ten zuiden van de huidige groeve zullen in de toekomst echter ook worden ontgonnen. Deze klei-exploitatie werd reeds vergund en zal geen regulier archeologietraject meer doorlopen. De kans is zeer groot dat er ook hier een archeologische context aanwezig is. Om dat risico beter te omschrijven en om dat eventuele toekomstige onderzoek richting te geven, werd in aansluiting met deze toevalsvondst een booronderzoek uitgevoerd op de percelen van de toekomstige exploitatie. Dit booronderzoek had vooral de studie van het paleolandschap tot doel, maar werd tegelijkertijd ingezet als prospectietechniek. Omwille van dat laatste aspect werd een toelating aangevraagd voor waarderend archeologisch booronderzoek. In dit eindverslag worden de resultaten van de studie van het profiel en van het booronderzoek besproken.

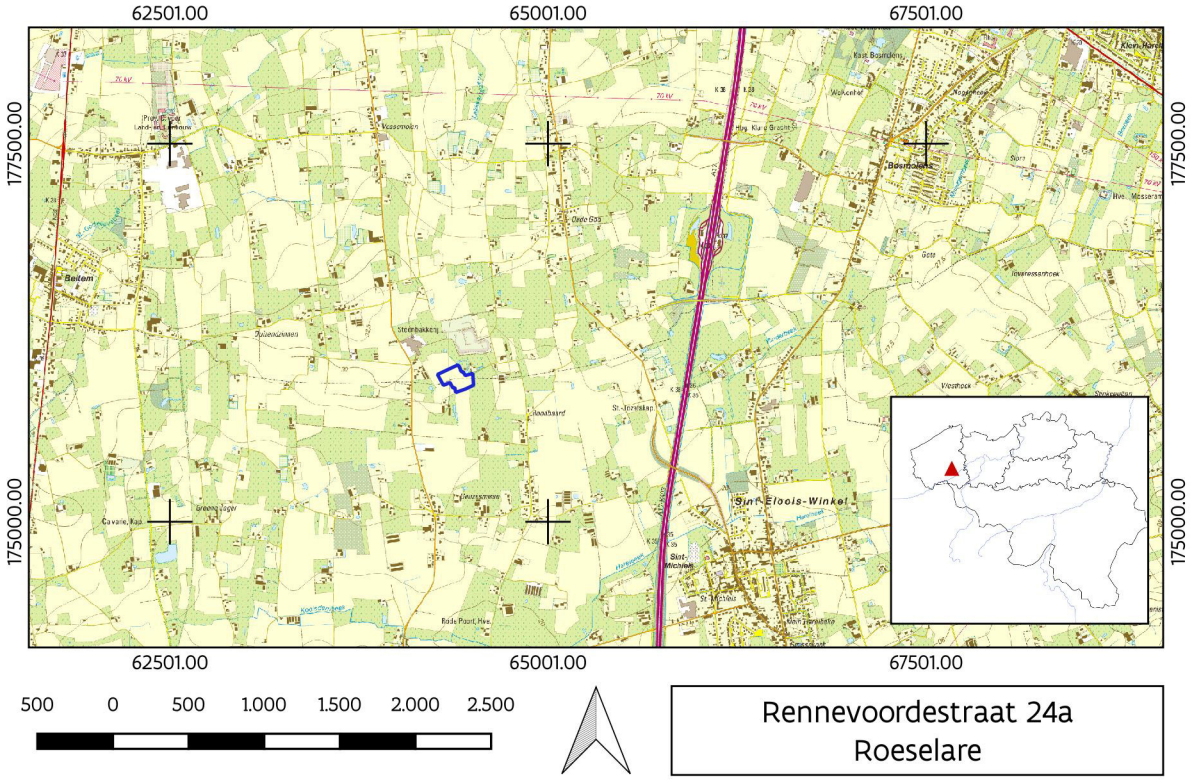

Figuur 1: Het projectgebied (blauwe polygoon) gesitueerd op de topografische kaart (© Digitaal Vlaanderen), met de afbakening van het onderzochte gebied.

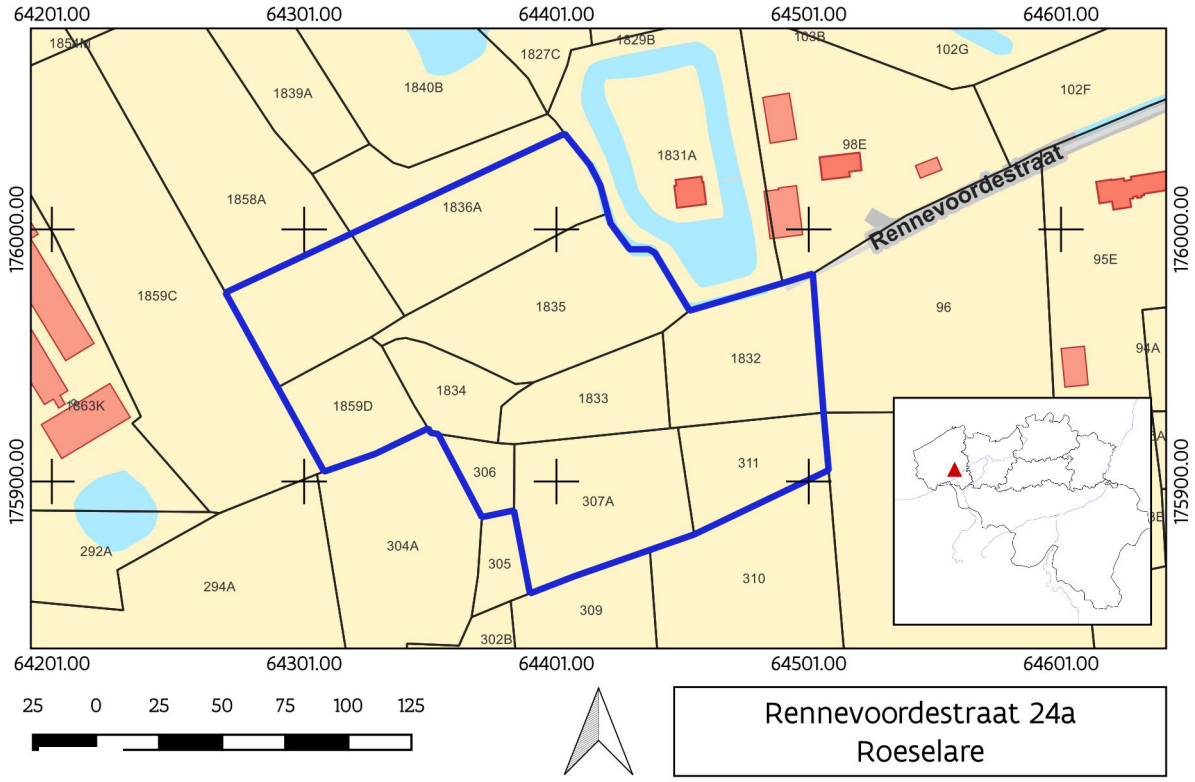

Figuur 2: Het projectgebied (blauwe polygoon) gesitueerd op de GRB-basiskaart (© Digitaal Vlaanderen).

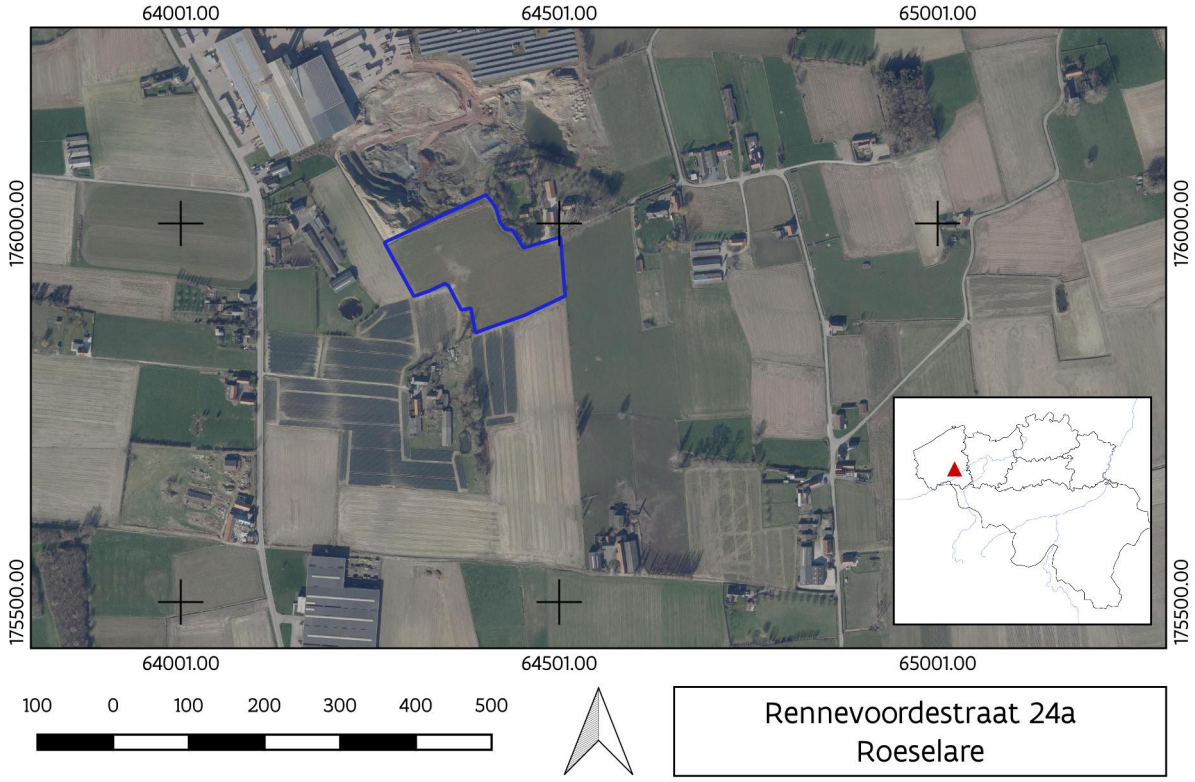

Figuur 3: Het projectgebied (blauwe polygoon) gesitueerd op meest recente orthofotografische kaart (© Digitaal Vlaanderen).

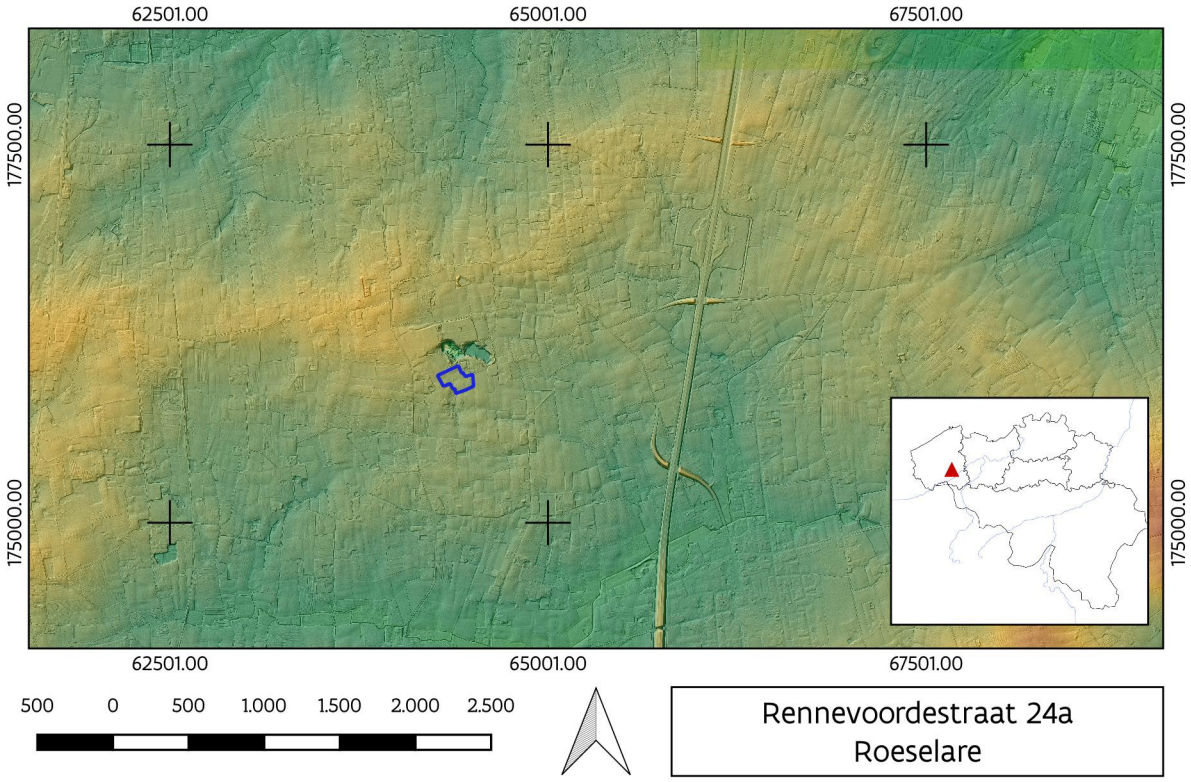

Figuur 4: Het projectgebied (blauwe polygoon) gesitueerd op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (© Digitaal Vlaanderen).

3 BESCHRIJVING VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK

3.1 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

3.1.1 Algemene bepalingen

Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 vermeldt het volgende in verband met toevalsvondsten, onder Hoofdstuk 5. Archeologie – Onderafdeling 4. Toevalsvondsten:

Art. 5.1.4. Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen. In voorkomend geval brengt het agentschap de zakelijkrechthouder en de gebruiker van de betrokken percelen, als ze niet de vinder zijn, en de gemeenten waar de vondsten worden gedaan ervan op de hoogte dat er vondsten zijn gedaan die vermoedelijk archeologische erfgoedwaarde hebben en wat de rechtsgevolgen daarvan zijn. De zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder moeten tot de tiende dag na de aangifte:
1° de archeologische artefacten en hun vindplaats in onveranderde toestand bewaren;
2° de archeologische artefacten en hun context tegen beschadiging of vernieling beschermen;
3° de archeologische artefacten en hun context toegankelijk maken voor onderzoek door het agentschap.
De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.
Na het onderzoek, vermeld in het derde lid, 3°, kan het agentschap de termijn van tien dagen inkorten of verlengen. Het agentschap brengt de zakelijkrechthouder en de gebruiker daarvan per beveiligde zending op de hoogte. Na het verstrijken van de termijn zijn de zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder niet langer onderworpen aan het passiefbehoudsbeginsel voor archeologisch erfgoed voor wat betreft de gemelde vondst.

De Memorie van Toelichting van het Onroerenderfgoeddecreet vult aan:

Artikel 5.1.4. (…) De bij decreet opgelegde bewaarmogelijkheden blijven gedurende tien dagen van kracht. Gedurende deze periode beschikt de Vlaamse overheid over de nodige tijd om de noodzakelijke vaststellingen te doen of te laten doen op het terrein. De Vlaamse overheid werkt zoveel mogelijk samen met de betrokken onroerenderfgoedgemeente(n). Op basis van de terreinevaluatie kan de Vlaamse overheid de termijn van tien dagen verlengen of inkorten. Eventuele financiële tegemoetkomingen als gevolg van een termijnverlenging kunnen in uitvoeringsbesluiten worden behandeld (zoals bepaald in artikel 10.3.3). Omdat deze financiële tegemoetkomingen volledig voor rekening van de Vlaamse overheid zijn, is de Vlaamse administratie volledig voor het proces van toevalsvondsten bevoegd.

Het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 4 december 2015) vervolledigt als volgt:

Artikel 5.5.4. Met toepassing van artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en in afwijking van artikel 5.5.1 tot en met artikel 5.5.3 van dit besluit geldt voor archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem en archeologische opgravingen die volgen op een toevalsvondst en uitgevoerd worden door het agentschap, een onmiddellijke toelating.

Een toevalsvondst dient steeds op korte termijn behandeld te worden. Hierdoor beperkt de onderzoeksopdracht zich tot het evalueren van het bodemarchief en het *ex situ* bewaren van mogelijk archeologisch materiaal dat dreigt vernietigd te worden. Binnen de context van een toevalsvondst kan een voorafgaandelijk bureauonderzoek niet plaatsvinden. Dit bureauonderzoek dat de landschappelijke, bodemkundige, historische en archeologische voorkennis van de vindplaats verzamelt, is noodzakelijkerwijze na het terreinonderzoek gebeurd; de resultaten zijn in dit eindverslag opgenomen.

3.1.2 De vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Ondanks hun toevallig karakter komt het er bij toevalsvondsten op aan om de vormingsgeschiedenis waar ze deel van uitmaken, te begrijpen. In zekere zin is elke archeologische site in origine een toevalsvondst. Deze ambitie geldt in het bijzonder voor toevalsvondsten die uit stratigrafische context komen. Zelfs wanneer ze niet de leidraad naar een ongestoorde archeologische context zijn, is de

precieze bepaling van hun stratigrafische positie van belang voor hun datering en is ze bijgevolg een belangrijk wetenschappelijk gegeven.

De primaire doelstelling van dit onderzoek was het bereiken van een grondig begrip van stratigrafie, geomorfologie en paleotopografie evenals de precieze verhouding van de archeologische context tot voorgaande. Hiervoor stond ten tijde van de toevalsvondst enkel de zuidelijke groevewand ter beschikking. In tweede werden 31 mechanische boringen geplaatst tot ~in het Eoceen substraat in het gebied ten zuiden van de huidige exploitatie.

Het booronderonderzoek had de volgende doelstellingen:

- een reconstructie van het paleolandschap en de evolutie ervan;
- karteren van het niveau waarin de middenpaleolithische vondsten voorkomen;
- karteren van de bewaringstoestand van dat niveau;
- prospectie naar vondsten in dat niveau.

Om deze doelstellingen te realiseren werd gekozen voor een densiteit van 35 m²/boring en voor een willekeurig gegenereerd boorplan, gebaseerd op voorgaand booronderzoek in de Vlaamse Vallei en op probabilistische modelleringen.[1]

3.2 WERKWIJZE

Een deel van de zuidelijke profielwand werd op 1 en 2 mei 2023 over een lengte van ongeveer 8 m en een hoogte van ongeveer 1 m manueel verticaal gezet, gefotografeerd en ingetekend op 1/10. Dit profiel bevat de basis sequentie van het Quartair. De referentiepunten voor het profiel en de posities van artefacten en fauna werden ingemeten met een GPS-RTK toestel in Lambert 72. De hoogtes werden geregistreerd in TAW (Tweede Algemene Waterpassing).

Er werden 31 mechanische boringen (geoprobe Ø 50 mm) gezet, steeds tot op een diepte van 6 m onder de oppervlakte. Dit was in de meeste gevallen voldoende om het Eoceen substraat te bereiken. De boringen werden uitgevoerd door boorbedrijf BP² van 2 tot en met 5 mei.

De studie van de boorkernen (elk bestaande uit een set van zes opeenvolgende 1m-liners) werd uitgevoerd in het Centrum voor Landschapsarcheologie (KU Leuven). De liners werden overlangs doorgeslepen. Een helft diende voor stratigrafische beschrijving.; de andere werd bemonsterd in fracties van 10 cm en gezeefd op 1 mm maaswijdte.

De stratigrafische analyse werd uitgevoerd naar methode en doelstelling van de archeologische stratigrafie (Harris 1979; Van Peer et al. 2017) ; de formele stratigrafisch beschrijving hieronder (Tabel 1) is een aangepast formaat van een Harrismatrix. Na registratie en analyse werden een aantal van de stratigrafische secties opgezeefd op een maaswijdte van 1 mm; van andere werden relevante secties opgegraven onder de microscoop.

[1] Van Peer *et al*. 2017.

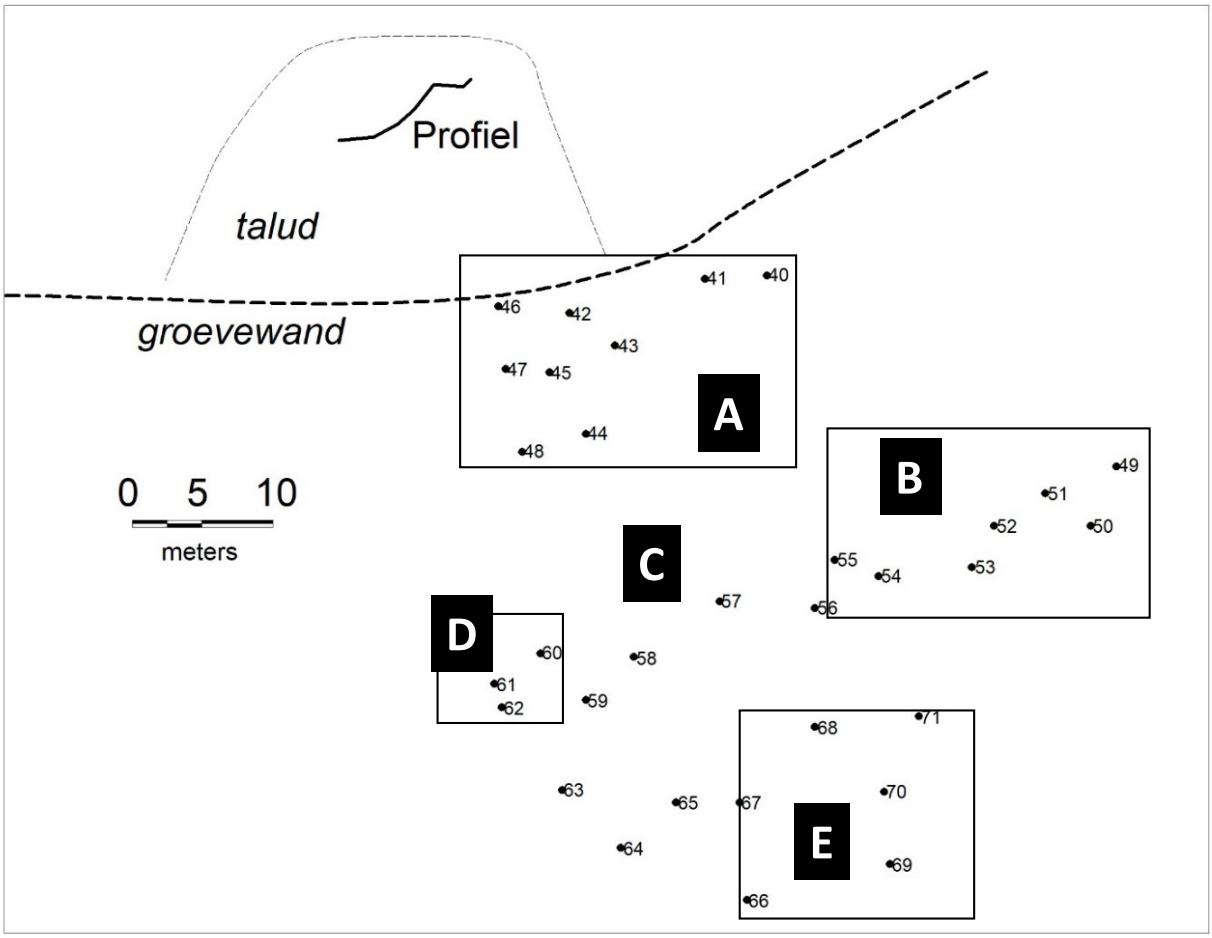

Figuur 5: Situatieplan van de zuidoostelijke wand van de klei-exploitatie begin mei 2023, met aanduiding van het opgenomen profiel en de boorpunten in het uitbreidingsgebied ten zuiden. Lettercodes identificeren de zones zoals gegroepeerd in Figuur 7.

4 BESCHRIJVING VAN DE RESULTATEN

4.1 BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOCHTE GEBIED

Het onderzoeksgebied ligt aan de grens van Rumbeke (Roeselare) met Rollegem-Kapelle (Ledegem). De huidige topografie staat in grote tegenstelling tot die van het begin van het jongpleistoceen als gevolg van een belangrijke reliëfsinversie en heeft bijgevolg nauwelijks belang voor een sitevormingsstudie. Daarom verwijzen we meteen naar de resultaten van de profielopname en het booronderzoek.

4.2 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

In de vroegere kleiwinningsput, net ten oosten van de huidige exploitatie, werden in 2009-2012 reeds pleistocene fauna-elementen en 12 lithische artefacten gevonden[2]. Hierbij werd ook een profielopname gedaan[3]. Die is echter enkel fotografisch geregistreerd, zonder precieze geografische coördinaten. In het bijzonder maakt de afwezigheid van Z-coördinaten de correlatie met het profiel in de huidige groeve onmogelijk.

Een zeer waardevol document, zonder archeologische context weliswaar, is een gedetailleerde Quartair-stratigrafische studie in de eerste exploitatieput op deze locatie.[4]

4.3 VOORLOPIGE BESCHRIJVING VAN DE SITE

4.3.1 De profielstudie

De fotomontage in figuur 6 van het oost-west profiel van de zuidelijke groevewand toont de stratigrafische opeenvolging van de basis van het Quartair. De top van de eocene klei werd hier echter niet bereikt en de oudste pleistocene afzettingen zijn dus mogelijk niet gedocumenteerd.

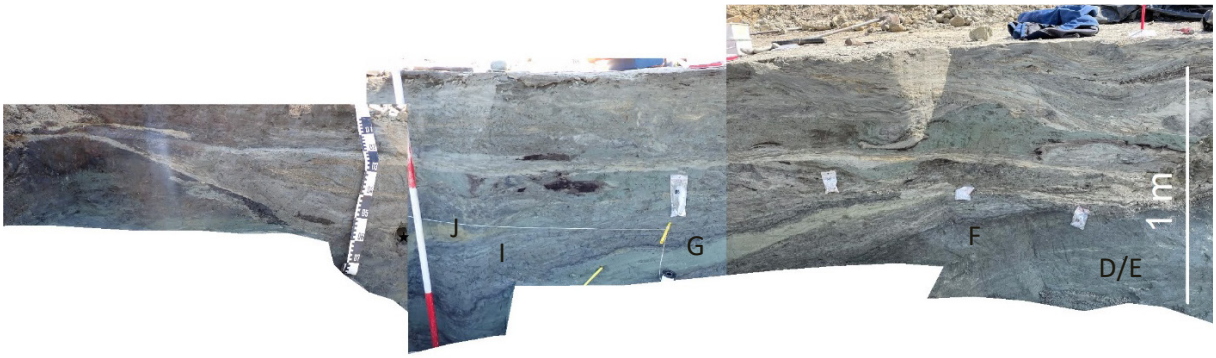

Figuur 6: Fotomontage van de oostelijke sectie van het profiel aangeduid op Fig. 5

De meeste faunaresten zitten in secundaire context aan de basis van Laag J en zijn uit de onderliggende fluviatiele sedimenten geërodeerd. Deze eenheid J bestaat uit kruisgewijze gelaagde grijze siltige laagjes en grovere gele zandlaagjes. Naar onze observaties in dit profiel en andere delen van de groevewand zijn de lithische artefacten geërodeerd uit het uiterst dunne veenlaagje H tussen I en G in.

[2] Inventaris Onroerend Erfgoed: Waarneming 159339.
[3] Hameeuw 2012.
[4] Paepe & Vanhoorne 1967.

4.3.2 De boringen

Boring ID	X	Y	Z	Gebruik
40	64386,83	176007,86	27,34	strati A
41	64382,42	176007,70	27,52	Strati A
42	64372,93	176005,22	27,69	strati B
43	64376,15	176002,90	27,66	strati B
44	64374,11	175996,59	27,66	strati B / pollen
45	64371,42	176000,92	27,75	strati B
46	64367,91	176005,68	27,72	strati B
47	64368,38	176001,18	27,78	strati B
48	64369,47	175995,21	27,71	strati B
49	64411,45	175994,29	27,56	zeven
50	64409,65	175990,02	27,66	strati B
51	64406,40	175992,28	27,58	zeven
52	64402,79	175989,91	27,66	strati B
53	64401,24	175986,95	27,78	zeven
54	64394,62	175986,38	27,83	zeven
55	64391,63	175987,59	27,85	strati B
56	64390,16	175984,09	27,90	zeven
57	64383,43	175984,62	27,88	strati B
58	64377,45	175980,62	27,91	zeven
59	64374,08	175977,52	27,97	strati B / pollen
60	64370,86	175980,77	27,95	strati B
61	64367,63	175978,69	27,95	strati B
62	64368,06	175976,92	27,95	strati B
63	64372,39	175971,08	28,05	strati B
64	64376,54	175966,95	28,19	strati B
65	64380,33	175970,09	28,14	strati B
66	64385,39	175963,17	28,13	strati B
67	64384,84	175970,12	28,11	strati B
68	64390,22	175975,50	28,06	strati A
69	64395,46	175965,79	28,13	strati A
70	64395,03	175970,83	28,07	strati A
71	64397,51	175976,37	28,02	strati A

Tabel 1: Lijst van boringen; x en y coördinaten in Lambert 72. Strati A = informele stratigrafische registratie; strati B = formele stratigrafische registratie voor Harris-procedure.

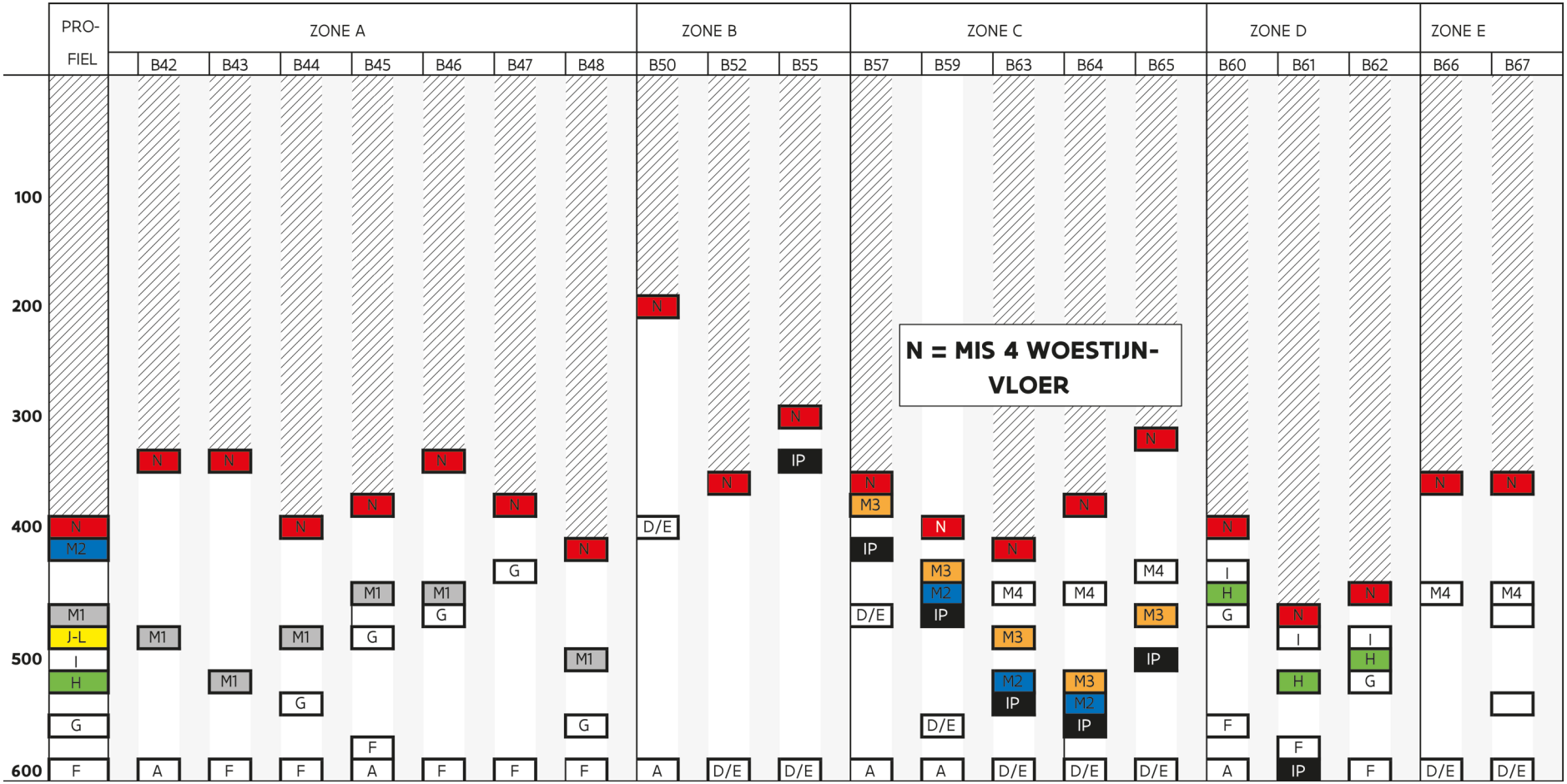

Figuur 7: Formele stratigrafische logs van 20 boorkernen in vijf zones (per zone in numerische volgorde zoals uitgezet op terrein) geselecteerd voor de opmaak van de algemene stratigrafische opeenvolging van de site Rumbeke. Stratigrafische registratie tot en met Eenheid N, het einde van het vroeg Glaciaal. Links de stratigrafische sequentie van het profiel ten noorden van de boorzone.

Laag Code	Lithologie	Veenformaties	Geomorfologie	Chonostratigrafie
N/O	*grijze gelamineerde silten en zanden afgetopt door een woestijnvloer*		*periglaciale landschapsafbraak*	Eerste Pleniglaciaal
M4	*bruin silt, gelaagde structuur aan de basis*		*solifluctie*	
M3	*bruin silt met Bt-horizon aan de top en daarboven zwart veen*		*bodemvorming*	Vroeg Glaciaal
M2	*brokkelig zwart veen*	RUMBEKE 2 - Upper	*meerafzetting*	
M1	*grijsbruine klei met zandige lenzen*		*solifluctie*	
K2	*grijsgroene klei met veenbrokken*			
L	*dun laagje geel zand*			
K1	*gelamineers grijs silt*			
J	*heterogeen silt tot geel grof zand met crossbedding en soms grintjes aan de basis*		*hellingserosie*	
I	*gelamineerde donkergrijze klei met mica en grijze siltige lenzen, gradeert naar echt veen aan de top*		*flluvio-lacustriene sedimenten*	Eem Interglaciaal
H	*veen, meestal een dun bandje plaatselijk dikte tot 10 cm*			
G	*zeer homogene olijgroene silten*			
F	*gelamineerde organische siltklei met mica met een karakteristiek veenbandje geïntercaleerd*			
IP	*een massief zwart veen plaatselijk diktes tot 1 m*	RUMBEKE 2 - Lower	*meerafzetting*	
D/E	*grijsgroene klei die lateraal naar leem en zand gradeert, met lokaal humeuze lenzen. Gley-ontwikkeling*		*solifluctie*	Midden-Pleistoceen
A	*blauwgrijze Ieperklei*			Eoceen

Tabel 2: De algemene stratigrafische sequentie in de zuidoostelijke zone van de ontginning na vaststelling van de continuïteiten in 31 boringen en het opgenomen profiel, met geomorfologische en chronostratigrafische interpretatie.

In de 31 boringen kunnen vijf ruimtelijk coherente groepen onderscheiden worden op basis van de vastgestelde stratigrafische eenheden en de continuïteiten ertussen.

<u>Groep A</u>

- Eoceen substraat op ~-6 m.
- Fluviatiele sedimenten F-I aanwezig.
- M1 solifluctie rechstreeks op F-I.

<u>Groep B</u>

- Middenpleistoceen substraat D/E > -4 m.
- Substraat getrunceerd door desert pavement.
- Boring 55 is de enige uitzondering. Hier is de maximale hoogte voor het Interglaciaal veen IP geobserveerd.

<u>Groep C</u>

- Substraat (Eoceen of middenpleistoceen) op ~22 m t.a.w.
- M2 veen discordant op IP veen; fluviatiele sequentie F-I geërodeerd.
- M3 loessig sediment boven M2 veen in de meest zuidelijk boringen, getrunceerd door desert pavement.

<u>Groep D</u>

- Zeer gelijkaardig aan Groep A; fluviatiele sedimenten hebben hier een lacustrien aspect: meerafzettingen.
- Veenlaag H waarin het archeologisch niveau zich situeert is hier markant aanwezig.
- Desert pavement op ~24 m t.a.w.

<u>Groep E</u>

- Middenpleistoceen substraat tot op ~23 m t.a.w.
- Sequentie IP – M2 volledig geërodeerd

Deze ruimtelijke layout van specifieke stratigrafische associaties leidt tot een reconstructie van het paleolandschap tijdens het Eem en het Vroeg Glaciaal zoals geillustreerd in Figuur 8 en verder beschreven in de legende en in 4.4.

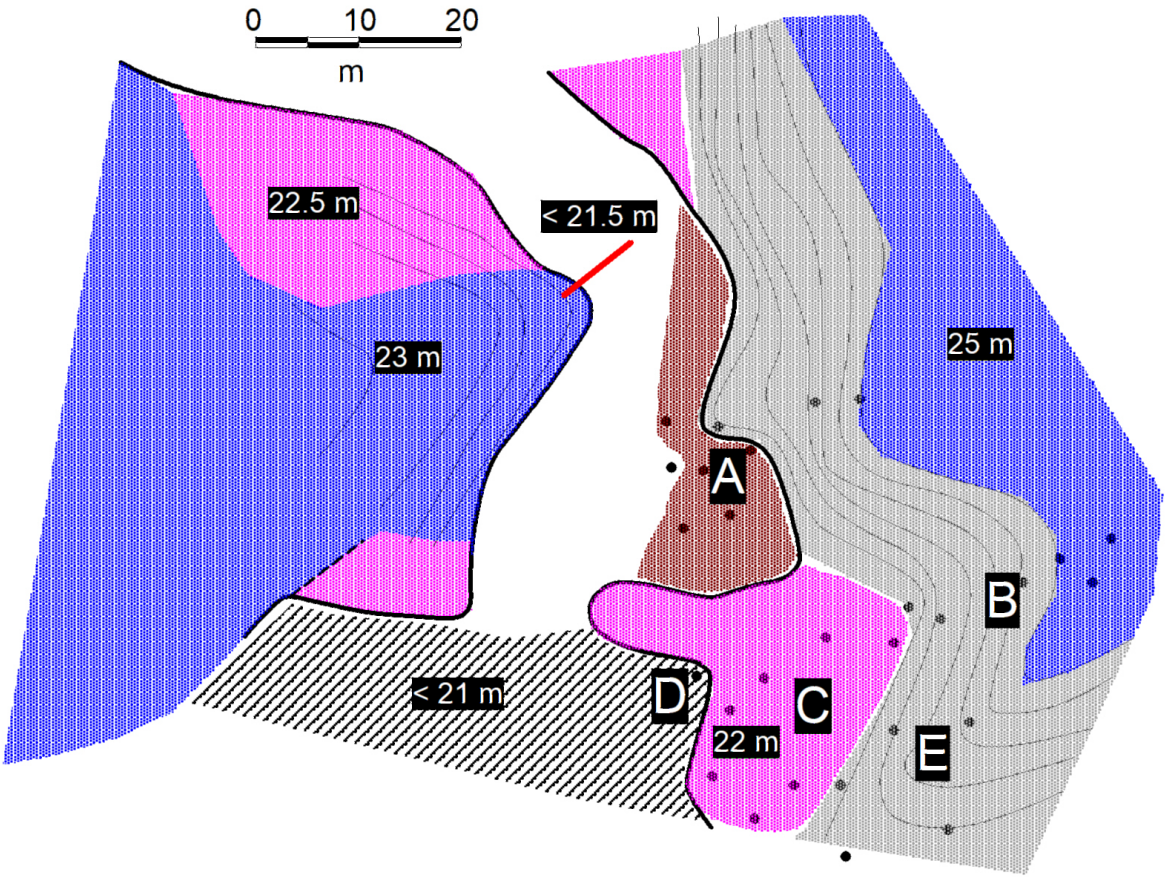

Figuur 8: Paleotopografische reconstructie van het onderzoeksgebied ten tijde van de middenpaleolithische occupatie, met benaderende hoogtes TAW. Het gebied tussen de dikke zwarte lijn is een insnijdingsgeul die vanop het noordelijk gelegen interfluvium het Eemveen (paars) tussen eocene opduikingen (blauw) geërodeerd heeft. In het oosten heeft deze insnijding een steilrand (grijs) veroorzaakt. In zone A (bruin) zijn de fluviatiele sedimenten die de geul opvullen grotendeels geërodeerd. In het uiterste zuiden krijgen de fluviatiele sedimenten een lacustrien aspect. De occupatie was gesitueerd op de westelijke oever van de geul, in de distale zone van de overstromingssedimenten. De rode lijn is het opgenomen profiel.

4.4 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

De site ligt op de zuidflank van een interfluvium, op ongeveer 28 m TAW. De detailtopografie van dit interfluvium doet vermoeden dat het ontstaan is door middenpleistocene geulen die zich in noordelijke en zuidelijk richting hebben ontwikkeld. De top van de eocene klei op dit interfluvium zit op ongeveer 19 m terwijl die in de huidige studiezone op 22 m en in Boring 40 zelfs op 25 m zit, aanzienlijk hoger dus. We hebben hier dus een klaar geval van reliëfsinversie: in het vroege Eem hadden we te maken met een meerdepressie waarin dikke venen zijn afgezet. Na een complexe geschiedenis van opvulling en herinsnijding is tijdens het laatglaciaal het huidige hellingsgradiënt ontstaan.

In dit Eem-meer dat zich mogelijk over de hele vlakte ten zuiden van het interfluvium uitstrekte, kwamen geïsoleerde opduikingen van Eocene klei voor. Op het einde van het Eem verdwijnt het moerassig bebost landschap; pollenanalyse (Paepe en Vanhoorne 1967) van vermoedelijk laag H wijst op een open landschap, gedomineerd door *Pinus* en *Betula*. Geulen worden actief en eroderen plaatselijk het IP veen. In de geëxploreerde zone observeren we hoe een steilrand is uitgeschuurd in een getuigenheuvel tot > 4 m onder diens oppervlak. Deze geulinsnijding is opgevuld met fijn fluviatiel

materiaal dat wijst op de aanwezigheid van een overstromingsvlakte. Daarin heeft de occupatie plaatsgevonden in een relatief open landschap maar nog steeds onder interglaciale condities. Het is pas met de erosie van deze fluviatiele sedimenten door een systeem van geulen met grove zanden en grintopvulling (Laag J) dat het Laatste Glaciaal aanzet. Een chronostratigrafische positie zeer dicht bij de overgang van het Eem naar het vroegglaciaal is op dit moment de meest voor de hand liggende interpretatie. Ook de technologische kenmerken van de (extreem verse) lithische artefacten wijzen in de richting van het vroegglaciale Micoquiaan.

Gezien de aanwezigheid van fluvio-lacustriene sedimenten in de boringen van zone D moet er rekening mee gehouden worden dat bij toekomstige exploitatie van dit gebied opnieuw een archeologische context zal getroffen worden.

5 SAMENVATTING

Naar aanleiding van een toevalsvondst van middenpaleolithische artefacten werden op locatie Rennevoordestraat 24A, Roeselare een profielstudie en een booronderzoek uitgevoerd. Daarbij werden enkele verdere archeologische inhoudselementen aangetroffen in een stratigrafische context die aan het eind van het Eem Interglaciaal gedateerd wordt. Paleotopgrafisch bevindt deze site zich op de oever van een geul, op een strategisch gelegen vernauwing tussen eocene opduikingen in. De locatie werd ongetwijfeld doelbewust gekozen door Neanderthalers met het oog op jachtactiviteiten.

6 BEWARING EN DEPONERING ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Op het einde van het onderzoek bleven geen monsters meer over voor deponering.

7 BIBLIOGRAFIE

GODERIS J. & HAMEEUW H. 2011: Roeselare-Oekene: Archeologisch onderzoek op vondsten uit het Paleolithicum, *West-Vlaamse Archeologica* 24, 40-49.

HAMEEUW H., ANDRIES G., GODERIS J. & HANTSON W. 2012: Some preliminary notes on the Late Pleistocene contexts and Middle Palaeolithic finds in Oekene (West Flanders, B), *Notae Praehistorica* 32, 141-145.

HARRIS E. 1979: *Principles of Archaeological Stratigraphy*, Academic Press, Londen.

PAEPE R. & VANHOORNE R. 1967: *The Stratgraphy and Palaeobotany of the Late Pleistocene in Belgium*. Toelicht. Verhand. Geologische Kaart en Mijnkaart van België 8, Aardkundige Dienst van België, Brussel.

VAN PEER PH., WILLEMS M., DEGRYSE P., CLAEYS PH. & MARINOVA E. 2017: A reconstruction of the stratigraphic position of a former Middle Palaeolithic surface site at Rotselaar - Toren ter Heide (Flemish Valley, Belgium) using mechanical sounding and geochemical fingerprinting, *Journal of Archaeological Science: Reports* 16, 380-390.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: *Kleigroeve Dumoulin-Bricks* [online], https://id.erfgoed.net/waarnemingen/159339 (geraadpleegd op 27 september 2023).